

Передплата

на «РУСЛАНА» висіють:
в Австрії:
на цілий рік . . . 20 кор.
на пів року . . . 10 кор.
на чверть року . . . 5 кор.
на місяць . . . 1-70 кор.

За границю:

на цілий рік: зі щоденною
вистилкою 7 доларів, або 12
рублів; з висилкою двічі
в тижні 5½ долара, або 10
рублів; з висилкою що субо-
ти 4½ долара, або 9 рублів.
Поодинокі числа по 10 сот.

Телефон Редакції ч. 1484. — Конто почт. щадниці ч. 98704.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш; а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича

Виходить у Львові що дня крім неділь руских свят о 5½ год. по полудни.

Редакция, адміністрация експедиция «Руслана» при ул. Осоліньских ч. 11. партер (Фронт від ул. Тихої). Експедиция місцева в Агенції Соколовского в насажі Гавсманна.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє.

Реклямащї неопечатанї в вільні від порта. — Оголошеня зничайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надіслаім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

БОРИС ГРІНЧЕНКО

ур. 27. ст. листопада 1863. р. в Харківщині, основник і перший голова київської «Просвіти», почесний член львівської «Просвіти», дійсний член Наук. Товариства ім. Шевченка і ин., умер по довгій і тяжкій недузі в пятницу 6. н. ст. мая с. р.

Ся сумна вість наспіла з Сан-Ремо в субету вже після виданя нашої часописи, тимто аж сегодня ділимо ся нею з нашими земляками. Для всеї України Руси се вельми болюча, важка, невіджалована втрата. Україна, котрій ледви на хвилину блиснув соняшний промінь свободного розвитку, в останних кількох роках втратила кількох що найкрасших своїх синів, що найспосібніших і найвильнійших робітників на ниві народного життя і розвитку. За ними зійшов із сего світа в молодім шевці, готовий до дальшої народної праці діяч, що на полі народної просвіти, письменства, науки, народовіданя і громадянського життя поклав незвичайні заслуги і міг в починах конституційної доби для російської України принести ще багато добра. Люта і невмоляма смерть за рано скосила сего невсипучого і ревного народного робітника, висиленого велитенською працею на всіх областях нашого культурного розвитку, а журба-туга зійшла для всеї України-Руси.

Якнебудь покійник виїшов із змосковщеної семі, довів єго вже в молодім віці Шевченків Кобзар до повної народної свідомости так, що в молодечих роках станув до праці на ниві українського письменства під прибраним іменем Василя Чайченка. В оповіданях і повістях (більш трицяти) і в драмат. творах (вісім) подав нам Грінченко вельми гарні побитові картини на суспільні й національні теми, розбуджуючи ними прибиту серед невідрадних обставин на російській Україні національну свідомість, а твори сі стали власністю всего українсько-русского народа, розвесли славу єго імени не тільки поміж сьвічною верствою, але й під сільські стріхи та між шкільною дитворою. Крім того присвоїв він перекладом чимало творів найвизначніших європейських гентів і здобув собі тим великі заслуги коло виробленя української літературної мови.

Переселивши ся після учительованя в народних школах а відтак служби в чернігівській земській управі до Києва, забрав ся Грінченко до впорядкованя словарних матеріялів зібраних редакцією «Київської Старини», а доповнивши їх дуже значно власною працею, дав українській суспільности найповніший доси 4-томовий словар українсько-московский, нагороджений Костомарівською премією Петерб. Академії Наук.

а діло се буде нерукотворним пам'ятником єго ревної і вмілої праці.

З проблеском конституційного життя в Росії звернув ся Грінченко на поле днівничарства, щоби й на тим полі причинити ся до розбудженя і розширеня національної свідомости посеред української суспільности. При всім тим не покидав він також наукової ниви а особливо на полі народовіданя і літературної історії і критики полишив цінні праці.

Учительованє в народних школах звернуло вже вельми рано бачність Грінченка на потребу педагогічного і популярного письменства і тут він сам і в спілці із своєю дружиною Мариєю (під прибраним іменем Загірньої) засіяв убогу до недавна педагогічну і популярну ниву творами своєї праці, так що й маленьким дітям і полуграмотним селянам добре відоме імя Грінченка. Львівська і Київська «Просвіта», популярні і дитячі часописи і видавництва користували ся щедро творами єго пера, а не було видавництва літературного, наукового, популярного, педагогічного чи то на Україні, чи в Галичині, або Буковині, котрому не пособляв би він своїм талантом.

Отся незвичайно ревна і щира, запаллива і всесторонна, а при тим надмірна праця підорвала за скоро сили і здоровлє покійника. Після перебутої, тяжкої недуги в Києві виїхав Грінченко осеню минушого року заграницю, сподіваючись під лагідним підсонєм Італії провеста зиму і покріпити своє підорване здоровлє. Спершу здавало ся, що здоровлє почало поправляти ся, але опісля знов вочав він занепадати на силах, а минувшю п'ятниці смерть перетяла нитку єго многотрудного життя. Не стало великого діяча, котрий своєю працею і своїми творами причинив ся вельми до розповсюдженя просвіти і національної свідомости і ідеї в широких верствах українського народу і здобув собі місце в перших рядах поміж укр.-русскими письменниками. Закрили ся очи, застигло серце, що так горячо било ся для безталанної України, але не загине, не вмере посеред того народу, для котрого він так щиро і невсипучо трудив ся, славне єго імя, бо найменша шкільна дитина, найбільший селянин під бурною стріхою з вдякою будуть згадувати свого просвітника і переказувати єго імя на вічну пам'ять. І ми на

свіжю могилу зрошену сльозами всіх щирих синів України-Руси складаємо на спомин отсі слова з окликом: вічна єму пам'ять, Христос воскрес!

Релігійно-моральне вихованє молодежи по бурсах Руского Тов-а педагогічного.

О. Ілля Кливак.

Під розвагу Виділови Руского Тов-а педагогічного і всім тим, котрим добро молодежи нашої лежить на серцю, подаємо отсі замітки:

Загальна то у нас хиба у вихованю молодежи, що мало звертаємо уваги на релігійно-моральне житє нашої молодежи.

На послідних загальних зборах Р. Т. П. у Львові можна було почути багато речей, як то і сьвященники навіть підносили, що нашу молодіж треба учити патриотизму народних чи національно-політичних пісень, не забороняти їх (хоч що до того то я упевняю, що наша молодіж без виїмки всі народні політичні пісні знає і против сего я не маю нічого), але не чувати було, щоби хто забрав слово про вихованє релігійно-моральне нашої молодежи. Се, як кажу, наша вже хиба. А пригляньмо ся ближше, та побачимо, що тії наші інституції публичні, школи а передовсім наші бурси остають вчасти без надзору, без поради, без умілого проводу а підлягають нераз впливам ріжних звихнених людей із сьвіта, які навіть до бурс вдирають ся і швирять деморалізацію то словом, то письмом, себто лихими книжками і часописями та нищать сьвяті чувствя нашої, по більшій часті сільської молодежи а то єї віру, любов до Церкви і тривкість в моральности. Молодь наша є жадна науки, отже читає все, що попаде їй в руки, чи зерно, чи шолову і ликає охлапи масовсько-соціалістично-радикальні, а хоч она на око сповняє свої християнські обовязки, але серце єї в більшій часті вже далеко відстає від віри, а хробак розпусти на тлі сексуальнім нищить невинність молодечого серця.

Де як де, але в бурсах наших особливо по провінції (хоч може мало що ліпше є оно і в столиці Льва), діють ся нечувані річи. Межи збіжем найдеть ся кукіль, так в буреу влізе одиниця зіпсована і почне «освідомляти» своїх товаришів, отже як? Перше не молитись а хто молить ся, того бойкотувати, читати ріжні «освідомляючі» письма в справі сексуальній, які є отруєю для молодежи, читати ріжні письма і

часописи з табору соціалістично-радикального, щоби опісля робити різні страйки і скарги проти того, хто би важивсь виловивши ту погань в бурсі і винуватих укарати. І чи дивно, що бурси є розсадниками соціалізму, радикалізму, атеїзму, і що з бурси виходять часто люди звихнені, зіпсуті, неокресані і розсадники всяких новітніх блудів, почавши від безвіря і морального упадку, бо в бурсі навчилися они громадою допускати самогвалту, а опісля стають зрадниками народу, а що найменше людьми безхарактерними і безчестними, які не уміють пошанувати ні Бога, ні віри, ні Церкви, ні простолудина нашого, ласі за зиск, на дурничку, склонні до пиянства і облуди ітд.

Де в бурсах є строгий регулямін під загрозою виключення? Де в бурсах глядять, навіть коли є які стало мешкаючі академіки, які є часто самі атеїстами, на се, щоб питомці молились а не їли свідана в ліжку? (Се факт: 16—17-літний молодець в неділю і свята, як нема ексорти, каже собі приносити свідане до ліжка). Де хто чував, щоби в бурсі молились всі питомці хором клякнучи ранним ранком, де коли хто хрестить ся перед їдженем, або по їдженю — то хіба случай страху ради. Або чи коли який питомець бурси почуває ся до обовязку піти до церкви в дні будні або і святотні без примусу?

(Конець буде).

Подвиги наших галицьких істико-руських у філягельфії.

О. др. К. Єрми.

(Кровава п'ятниця).

(Дальше).

Преосвящ. Ортиньский затревожений сею подією, сейчас телефонічно відносить ся до своїх адвокатів і до дотичних властей про незаконне увязнене его власних святих, що виступали в обороні свого права. Завдяки сему і поліція в пів години нашого увязнення, випустила нас на волю. Одначе щоби на сім конець!

Хоч Преосвященному видавало ся, що справу ся подія погіршити, приспішила она правне посідане церкви і безпеку властью, котра очевидно підпалена (за доллар тут Американець 10 раз готов продати сина) держала з нашими

істинно-руськими православними хуліганями. Вправді грозила згадана вже дівчина, певно не без змови з сими хуліганями, що поліція ще о. Боярчука, за яким шукано, і Преосвященного приарештує. Як раз сей факт переломив справу і приспішив побіду.

Преосвящений дістав обіцяну поміч перед хуліганями від поліції і також сама поліція з найбільшим упокоренем перепрашала Преосвященного за мене і за усе минуле. Зараз виславо 10 поліцменів, які мали пильнувати церкви, а брат Преосвященного Йосиф з о. Остапом і кількома іншими парохіянами пішли до церкви, щоби направити замки, щоби і там перебувати — яко власники церкви, а поліція пильнувала входу перед хуліганями. За сей час вже зближив ся вечір і збільшило ся число хуліганів перед церквою, яких поліція не допускала до середини. Розюшена товпа наших православних відгрожує вала ся вбити тих, що були в церкві. Особливо за всяку ціну застріпити самого Преосвященного. Але що вже азі мене, ані Преосвященного тоді не могла дістати в руки, так своєї німети они довершили на невинних парохіянах Преосвященного.

І так того чоловіка, що направляв замки за гроші, щоби собі заробити, коли відійшов від церкви, напали і смертельно побили, — а зараз поліція забрала его до шпиталю, але самих напасників не зловила. Нині ще живе сей чоловік. Крім того напали з заду на о. Оруна, редактора „Душпастиря“, коли вечером вертав з церкви з одним хлопцем зарібником, недалеко мешкав Преосвященного, в тій хвилі, коли сей хлопець, котрий тиждень тому приїхав з Галичини, хвалив ся отцю, що за тиждень заробив більш 10 долларів. На щасте о. Орун оглянув ся і коли товпа хуліганів з наміром убити обох трутила одного на о. Оруна, так сей щасливо рукою хуліга на відтрутив і мав ще часу ратувати жите побігом до найближшого склепу, а за те напали сі хулігани на его товариша — також его тяжко побили і сейчас розбігли ся на крик баб з поблизких мешкань. Сі жівки зараз вхопили того хлопця — побігли по лікаря і сей в мешканю о. Оруна (котрий має кімнату в хаті Преосвященного), обандажував тяжкі рани в голові. Питав, чи утримає ся при житю. Також і сего хлопця своїм возом поліція завезла до шпиталю. Тимчасом і дівчата православних хуліганів набирали в руки наприки, щоби засипувати нею очи і они одну дівчину, котра нічого не сподівалючи ся, вертаючи вечером з роботи до дому, тя-

жко побили до крови, — а другій дівчині, що йшла до сповіди і донесла о сій події, вдало ся утечи з житем.

(Конець буде).

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

Переговори в справі німецько-чеського порозуміння по довшій перерві почали ся на ново. В палаті князя Фірштенберга у Відні відбула ся нарада німецьких представників, а відтак бар. Біверт вислав запросини до німецьких і чеських сторонництв, щоби відбути інформаційну нараду про цілий обсяг спірних національних питань в Чехах, як звіщає „Zentrum“, на сій нараді мало би вияснити ся, що до яких постанов в язових прологах є згода між Німцями і Чехами, а котрі постанови видають ся одній або другій стороні неможливими. Можливо також, що на тих нарадах порозуміють ся обидві сторони також що до формального поступованя що до язових пролог. Вислід тих нарад спричинив би ревізію і можливе перероблене язових пролог. Сі наради мали зачатися вже ві второк, але на бажане п. Удржали міністер-предсідник відрочив їх, бо чеські хліборобники хотять передовсім вислухати поглядів соймового клубу чеських хліборобників і перенести переговори з іншими чеськими сторонництвами. Молодоческий клуб на внесенє д-ра Крамаржа рішив однодушно обіслати ті наради, наколи також чеські хліборобники ухвалють те саме вчинити. Як із сего видимо, розходить ся передовсім о те, щоби чеські сторонництва перестали іти з собою навзаводи в переговорах за популярністю. Н. пр. чеські радикали заявили, що они на основі ухвали чеської Народної Ради не будуть брати участи в сих переговорах.

Крайне становище чеських радикалів виявило ся також зараз на першій повеликодній засіданю посольської палати у внесеню дра Хоца, щоби з даєвного порядку усунути першу точку: реформу регуляміну. Як відомо, ухвалений в грудні теверішній регулямін мав вагу лише на сей рік і тому правительство бажає, щоби держрада заздалегідь ухвалила сталий регулямін.

Внесенє п. Хоца, поверте лише рускими послами, упало, а тоді з поміж чеських радикалів загомоніли оклики „зрадники“, але се ви-

О. П. А. Шеган (P. A. Sheehan).

Мій новий сотрудиик.

Оповіданє із записок ірландського пароха.

Переклав Володимир Держирука.

(Дальше).

Вечером запропонував я о. сотрудиикови розв'язанє слідууючої квестії:

Чому денунціяция лихого чину уважається більшим злочином, від самого лихого чину?

Він поглянув на мене здивований а я питавав далі:

Чому поводженє є у людей признакою заслуги?

Чому обманець на велику скалю називає ся великим фінансістом, а нуждар, що краде бохонець хліба, злодієм і розбишакою?

Чому геніяльний брехун є великим дипломатом а звичайний крутіи огидним обманцем?

Чому Наполеон І-ий є героєм, а волоцюга, що убиває на публичній дорозі, страшним розбишакою?

Чому Бісмаркови ставляє ся памятники за те, що прибав Францію, покриваючи її кровю і лахманами і здусив її тягарем податків, висмівав її коваючі діти і брехав в найогидніший спосіб, коли тимчасом його наслідователів на малу скалю називаємо злочинцями?

А тепер, молодий чоловіче, слухайте: Коли спокійною, сильною, нічим непереможеною витревалостю зможеш знищити й виполоти у нас се тайне стоваришенє, будуть тебе всі люди подивляти. Коли однак не зможеш сего зробити, оголосять тебе фанатиком, а твою енергію

уважати муть необережною. Назвуть тебе люди дурнем й спитають, чому єпископ дозволяє таким молодим людям робити щось самостійно.

Бо нині є у нас злочином бути молодим. Одиноким способом змити сю пляму є поводженє.

Скажете, отче добродію — говорив я далше, — що мої слова дуже поганські, застерігаю ся отже, що се не мої погляди. Що до мене, то годжу ся з любим, босоногим св. Францішком, більше важним чим пятьдесят Аристотелів, або з св. Томою з Кеміс, більше вартним, чим пятьдесят Плятонів, що чоловік є тим, чим є в очах Бога, нічим більше. Хочете знати, чому я раджу вам роздумати й розв'язати сі квестії спекулятивно? Прямо тому, що бажаю, щоби твій ум не ржавів в часі довгих зимових вечорів.

Розділ XI.

Направа церкви.

— Годі порозуміти тих людей! — сказав до мене о. сотрудиик небавом після події з членами тайного стоваришеня. — Такої мшанини побожности і браку пошани, підлоти й великодушности, фарисейства і дитинячої ширости, ніколи ще я не бачив. Коли приступають в неділю до св. Причастя, моє серце розпливає ся на вид сеї ангельської лагідности, з якою приступають до престолу. Як они покійно бють ся в груди, як поважно поглядають, як горячо молять ся! Сердечно дякую Богу за таких людей. Ледви однак скінчить ся богослуженє, а вже утікають так скоро, неначе церковний дах падав на їх голови. Або та стара баба, що торгує ся о марний гріш при купні пари курять а слідууючого дня віддає вам пончошу наповнену

грішми, зібраними через ціле жите! Ні, справді не можу їх зрозуміти!

— Гадаю однак, — сказав я, — що таких суперечностей нема у вашім милім Джем Деаді?

Він голосно зареготав ся і розказав мені останні події з тим сільським будівничим.

Джем згодив се направити мур і дах в каплиці св. Йосифа за 25 шилінгів*).

— Мало се, що правда, — говорив — та що зробити з чоловіком, що не уміє розріжнити лопати від кельні?

В помеділок по полудни запукав Джем до дверей сотрудиика.

— Но, якже, Джем, — сказав о. Летбі весело — робота йде вперед?

— Знаменито — одвітив Джем — тільки пішов я по драбину.

— Драбину? — повторив о. сотрудиик.

— Так, по драбину, бо мушу вилізти на крівлю каплиці.

— Та ви говорили перед хвилею, що робота поступає.

— Розуміє ся! Приготованя є всі покінчені та мушу чейже вилізти на крівлю.

— Без сумніву! Чомуж там не лізете?

— Чи отець добродій гадають, що я орел або муха?

— Що до того, то ні!

(Дальше буде).

*) Слово походить від старонімецького „skellan“ = дзвеніти, отже і дзвінка монета, до новітших часів уживана в німецьких країнах; тепер є в бігу тільки в Англії, рівна одній короні і кільканайцять сотиків. — Пр. пер.

явило наглядно відокремлене чеських радикалів. Після того поражена клуб чеських радикалів відбув нараду і ухвалив відлучити ся від Слав. Єдноти. Таким способом найкрайніші живля Слав. Єдноти відпали, а се причинить ся до дальшого проясненія і уложеня парламентарних відносин, бо се уможливить Слав. Єдноті зближити ся до сторонництва більшости, і довести з ними до порозуміння і спільного поступованя.

На зборах катол. політ. товариства в Празі, маршалок Лобкович заявив, що чеська шляхта приневолена числити ся з німецькими консерватистами, буде вступати ся за рівноправністю обох народів, але більшости належать ся більші права. Була она противна загальному виборчому праву, бо й тепер показало ся, що народний парламент безплідний і роз'єднаний, але шляхта хоче дбати про нарід.

Заграниця.

Несподівано скорасмерть англійського короля Едварда VII. викликала в цілїм політичнім сьвіті незвичайне враженє, бо з ним зійшов із сьвіта найбільш впливовий і могучий володар і політик, котрий рішучо впливав на хід заграничної політики. Его зустрічі з володарями і державниками були замітними подіями в історії заграничних справ, бо він визначав ся незвичайно бистрим розумом і даром переконуваня інших. Він умів приєднати Францію і Росію і довести до порозуміння з тими противницями Англії. Широку славу в сьвіті здобула собі англійська дипломатія, котрої представником був король Едвард і першим англійським політиком. Він умів вихиснувати проти Німеччини звернені струї, а Марокко і Персія стали винагородою, та порукою, що ані в Хінх ані в Індії не змішає ся російська рука. Від південно-африканської війни Англія мала спокої, а в тім часі послідувала цілковита зміна в становищі європейських держав супроти Англії. Лише у внутрі держави нагромадило ся чимало трудностей, котрих не довело ся вже королеви полагодити. Був се один з найпопулярніших володарів сьвіта, а при тим великий почитатель цїсаря Франца Йосифа.

В суботу по полудні відбула ся тайна рада, котра проголосила королем Юрія, князя Валлі, а парламент ухвалив чолобитну адресу новому королеви. Новий король полагоджував уже державні справи в палаті Marlborough House.

Білгородські „Вечерніє Новости“ подають остру статю проти Росії п. з. „Правда про неославізм“. Скавано там, що Росія хоче притягнути всіх Славян під свій вплив, під новою фірмою. Але Росія угнітає своїх славянських братів Поляків і Сербів при помочи Австрії (!). Зовсім ясно, неославізм овертай на нечистих основах, бо Росії ходить лише о те, щоби всіх Славян підчинити під свою команду. Сербія може взяти участь в всеславянськїм конгресі лише під услївом, що Росія зверне Сербії два забраві їй монастирі вартости 9 мільонів, признає їй належне становище і сповнить справедливі домаганя Поляків.

Вісти з Альбанії знов не дуже радієні для Туреччини. Про скорє згнобленє повстаня не може бути навіть мови. Коло Дякови борють ся Альбанці з війском; Дякова дістала ся в руки повстанців. В місті вибух великий огонь. Коло Будакова стрінуло ся війско з повстанцями і почала сь завзята боротьба, хоч подробиці про неї ще незнані. Повстанці з області Люма виврушили в напрямі Прїзренду, де зажадали наслідком сего скріпленя залози. Нові чотири батальони редиців прибули зі Смирна до Солуня, звідки мають підійти до Іскїбу.

Просимо відговити передплату.

Новинки.

— **Календар.** Ві в торок: руско-кат.: Симеона ап.; Ізидора пр. — В середу: руско-кат.: Ясона; римо-кат.: Беатрикси.

— **„Громадський Голос“** в ч. 18 нараз зробив ся ревним оборонцем рускої школи і накинув ся мокрим рядном на радн. Барвіньського, підсуваючи ему без ніяких доказів

зів слова і погляди, яких він нігде і ніколи не висказав, ані не напечатав а іменно, що ніби то п. Барвіньський „признав, що на рускій землі не може бути чисто рускої школи“! Є то крайна підлість підсовувати комусь то, чого він ніколи не висловив і тому „Гром. Голос“ не міг навести тих слів п. Барвіньського. Колиж „Гром. Голос“ мав на думці статю в ч. 72 „Руслана“, де пояснено зовсім предметово кр. закон про учит. семінарії, то ми спитаємо, чому ся часопись не пригадала своему радикальному пос. Макухови, щоби поставив в соїмі поправку до сего закона і домагав ся виїмки для приватних семінарій?! Очевидно і сему винен радн. Барвіньський!

— **Посвяченє площі під церкву в Клепарові** коло Львова відбуло ся вчорашної неділі з великим торжеством. Ексц. Митрополит не міг взяти участі в сїм сьвятї з причини недуги ноги. Службу Божу і чин посвяченя довершив о. митрат Туркевич в сослуженю кількох сьвящеників. Площа находить ся недалеко за клепарівською ротачкою в дуже догіднім місци, майже напротив латинської каплиці, до будови котрої причинили ся були і клепарівські Русини, а потім замкнено її передними. На площі під будову церкви поставлено вчера під високим хрестом вівтар в шатрі, умаснім зеленюю і сивю-жовтими прапорами, а при вході на площу виставлено триумфальні ворота з написом на привіт Владика: „Вітай нам князю Церкві“. Служба Божа розпочала ся о 9. год. рано при численнім відвізі Русинів місцевих і львівських, які прийшли з процесією з церкви оо. Василян. На переді півоколесом станули умундуровані „Соколи“ з Клепарова і зі Львова та сільський „Сокол“ зі Збоїск з прапором. Співав дуже гарно хор читальні „Просьвіти“ з жовківського передмістя. По службі Божій вийшов на проповідницю о. Лежогубський, золотустий проповідник і горячим словом додав клепарівським Русинам заохоти до витриваня в тяжкій праці коло зачатого сьвятого діла будови свого дому Божого. Потім відбув ся чин посвяченя площі при процесіональним обході. При кінци торжества надійшли ще процесії зі Львова з жовківського передмістя з церкви св. Николая і св. Параскевії зі своїми сьвящениками. Весь здвиг руских вірних числив до 5.000 осіб. На закінченє сьвята зібрали ся в салі клепарівського руского „Сокола“ духовенство з о. митратом Туркевичом і відоручники львівських товариств, яких гостей щиро перекускою комітет будови церкви.

Вчорашнє сьвято — се одно зведено з відродженя Руси в Клепарові, завдяки заходам кількох щирих одиниць. В коротк. розмірно часі, бо ледви протягом півтора року, клепарівські Русини заложили читальню „Просьвіти“, „Сокола“ і набули площу під будову церкви. Бог благословить їм в їх праці і допоможе довести діло до кінця. На будову зібрано вже кілька тисяч корон, а наша суспільність певно не відкаже своїх дальших датків на будову церкви, якої потреба на Клепарові показала ся необхідною, всли тамошні Русини не мають втратити свого обряду і народности.

— **Носив вовк, понесли й вовка.** Ся народна пословиця сповнила ся перед кількома днями на д-рі Щураті. Недавно ще писав він свої „вечні“ уваги п. з. „Хто перший“ і „В руках мав“ (відомі напасти на д-ра Б. Барвіньського), пописуючи ся відкриванем... дїр в мості, хоч, як показало ся, й ті дїра не були его власним винаходом, бо робив він їх нарочно, щоби пописати ся своєю „вченостію“. Аж тут нараз оруже, яким він воював, звернуло ся против него самого. В 95 ч. „Дїла“ с. р. подав др. Щурат „свою гіпотезу про те, що слово „гаїлки“ походить від „глаголати“, отже властива назва є „глаголки“. Тимчасом зараз в 98 ч. „Дїла“ проф. М. Тершаковець виказав наглядно, яку то „нову“ теорію походженя назви „глаголок“ подав др. Щурат. Ся теорія є власностию Осипа Левницького, який подав її ще 1843 р. в своїй брошурі п. з. „Listy tyczące się piśmiennictwa ruskiego w Galicyi“. Брошура рідка, але перепечатана дословно в „Матеріялах і замітках до історії національного відродженя Галицької Руси“, виданих проф. Тершаківцем яко Ш. т. „Українсько-русского Архіва“ (Львів 1907, ст. 219—220). Др. Щурат цитує сю публікацію в своїй статі п. з. „Азбучна статя Миколи Кмицякевича з 1834 року“. Тож проф. Тершаковець так кінчить свою замітку. „Виходить, що др. Щ. мою книжку „в руках мав“ та до кінця не дочитав, звїсно — лиш на свою шкоду; та сей случай научить его може більшої вирозумілости для промахів та переочень других людей. бо дасть ему змогу пересвідчити ся, що ми всі смертні можемо помилятись та блудити, що переочити щонебудь може навіть сей, який другу людину уміє порядно зібрати з гори за далеко менший промах (гл. афера др. В. Щурат — др. Б. Барвіньський, „Дїло“ з 1910 р., 89 ч., 5 ст.)“. Та чи можеже до ся наука д-рови Besserwisser-ови? Чи не кличє він, ваче той хміль: „Мовчи, тичко! Так і належить ся хмелеви рости висше тебе!“ Бо чиж міг би сїрничок забличати, як би не потер ся о когось?

— **Розв'язанє русофільських товариств в Чернівцях.** Ревізії переведені правительственными органами в черновецких кацапських товариствах, дали такий обтяжуючий материял що до походженя їх фондів і що до їх звязий з російськими правительственными кругами, що кравзе правительството розпорядило розвязати ті товариства, яко гнізда протидержавної пропаганди. На разі розв'язано чотири товариства: „Русско-православний Народний Домъ“, „Русско-православний дїтській прїютъ“, „Общество русских женщинъ“ і Студентское общ. „Карпатъ“. Усі ті товариства — мимо комплетного браку членів і членських вкладок — мали в своїх касах до розпорядимости великі фонди загадочного походженя.

— **„Евген Онегін“ в рускім театрі.** Перебуваючий тепер в Чернівцях руский театр виставить завтрішнього вторника оперу в 3 діях а 7 відсланах Чайковського „Евген Онегін“. У виставі возьмуть гостинну участь п-ї Ф. Лопатинська і п. Шиманський.

— **Зміни в намісництві.** Урядова Gaz. Іw. пише про іменованє радниками двора пп. Устияновського і Гродзіцкого зазначує: Місце віцепрезидента намісництва опорожнене через покликанє д-ра Клеберга на шефа секції в міністерстві, остане якийсь час необсаджене, з огляду на то, що найстарший з радників двора в намісництві, вельми заслужений п. Іван Чежовский лежить від кількох місяців тяжко хорий. Для правильного ходу справ в намісництві було найкращою справою подбати о управу двох відділів намісництва, які наслідком недуги п. Чежовського і уступленя п. Клеберга остали без управителів. Ті місця займуть іменовані тепер радниками двора пп. Устияновский і Гродзіцкий.

— П. намісник поручив управу I відділу (справи організаційні, поліційні, громадські і війскові) радн. двора Гродзіцкому, II відділ (справи технічні, водні і санітарні) радн. двора Устияновському, III відділ (справи віроісповідні, стоваришень, фондаций і висшх шкіл) віцепрез. гр. Лосьови, а IV відділ (справи промислові і кравевої культури) дальше радникови двора Шеліговському. Шефом президиального бюро став радник намісництва Шультіс.

— **Археологічні розкопи.** Недавно відновлено в Київї археологічні розкопи, які роблять під управою Д. В. Мілеєва. Розкопи роблять в садибі княгині Грубецької, на розі Володимирської і Трьохсвятительської улиць. З дослідів виявило ся, що долина в кінці Володимирської улиці, яка переходить в Андрівський спуск, — була і в давні часи. Тепер она трохи глибша. Оноді в верхніх верствах землі найшли велике число глиняної посуду, яку вироблено в 12—13. столітті дитячі забавки в формі коників і ляльки, які вживали в 13. і 14. століттях. Найшла також кілька кохоль вже пізніших часів. На узгір'ю, що веде до Володимирської улиці, найшли частину якогось будинку. В сій садибі розкопи робити муть до червня, а потім перейдуть в садибу Десятинної церкви, а потім і в митрополитальну садибу.

— **Українське слово.** З Камянця подільського доносять „Раді“: Одержавши звітку про смерть батька українського театру М. Кропивницького, рада подільської „Просьвіти“ ухвалила висловити телеграмою спочуванє семі Кропивницького, а також відправити павахиду. На почті, коли послали телеграму, трапив ся маленький, але характеристичний інцидент: Урядник відмовив прийняти телеграму на українській мові хоч і написану російським правописом і переклав її на російську мову, замінивши слова — „український, українського“ на „малоруський, малоруссаго“. — Павахида відбула ся в страстну суботу в Олександрівському соборі. Перед павахидою настоятель о. Курчинський сказав промову по українськи, в котрій зазначив, яку велику втрату понесло громадянство в особі М. Кропивницького. — На Великдень в соборі і по всіх церквах у Камянці — євангеліє читало ся і на українській мові.

— **Зміни віроісповідань у Львові.** В марці с. р. змінило у Львові віроісповіданє 15 осіб, а се: руско-католицький обряд покинуло 11 осіб (6 мужчин і 5 женци), римо-католицизм 3 особи (1 мужч. і 2 женц.), а православє 1 мужчина. З тих 15 осіб прийняло римо-католицизм 11 осіб, до руско-кат. Церкви пристала 1 особа, на євангеліцкє перейшли 2 особи, а на безвіроісповідь 1 особа. Руско-катол. Церква втратила отже 10 осіб, між якими є 8 вільного стану

— **Смертельність у Львові.** В марці с. р. померло у Львові 355 осіб. Процентом найбільше випадків смерті було mezi особами вільного стану, з причини великої смертельности mezi дітьми до 15. р. житя. Вільного стану померло 166 осіб, супружого 127, вдовиного 60, а 2 незнані. Осіб руско-катол віроісповіданя померло 93. В тім самім місяці живо народило ся у Львові 445 дітей, з чого на Русинів припадає 105.

— **Нові ювілейні почтові марки** постановила австрійська поштова управа видати з приводу 80-літних роковин уродив цїсаря. Марки ті мати муть побільшений формат з тими образками, які

находять ся на дотеперішних, і напис „1830—1910“. Одна серія буде обнімати марки вартости від 1 сотика до 1 корони включно, а друга серія марки по 2, 5 і 10 корон. З кожної категорії ювілейних марок буде виданих лише по 10.000 штук.

— **Кроваве весіле.** В Петербурзі, в домі багатого купця Грішніна відбувало ся весіле. З донькою купця Ольгою женив ся капітан гвардії Острославский. Підчас весільного пирю, на яким було запрошених дуже багато купців, назвав Острославский всіх купців обманцями. Проти такого висказу запротестували остро сини Грішніна. Прийшло до острої перепалки, підчас якої горячий капітан вистрілив з револьвера до своїх швагрів. Сейчас кинулись на него всі присутні гості і тяжко его покалічили. Дісталось кілька п'ястуків і молоденькій жінці, що стала в обороні свого чоловіка.

— **Комета Гелеса.** Астрономічна обсерваторія в Грінч оголосила оноді, що хвіст комети Гелеса рішучо не досягне землі. На то берлінська обсерваторія заявила, що хвіст комети все продовжує ся і не виключене его зіткнене з землею.

— **Зїзд ческих студентів,** який відбув ся в цих днях в Берні мор., ухвалив між иншими еволюцію за заснованем українського університету у Львові.

Берншерн Бернзон.

(Конець).

Виставлена в перший раз драма Над нашу силу в Штокгольмі 1886 мала незвичайний успіх і викликала велике одушевлене. Однак сусільність а в часті і критика не успіла зрозуміти глибокого, внутрішньо символічного ества сего твору. Колиж виставив її берлінський директор Ліндав на німецькій видівні, заволоділа она побідно німецькою видівнею і дістала ся також і до инших театрів инших народів (н. пр. в чеськім). Не надає ся она для широких народних верств, бо рішає найтрудніші питання людства, титанство і надчоловіцтво, зазначаючи в другій часті далекий вигляди в будучині. Про сю драму висловив ся з нагоди її вистави в чеськім „Narodnim divadle“ Крейчи вельми влучно: „Спиває ся гігантично до облаків як чорні утеси, о котрі бють філі північного моря, має їх стрімкі збочи, простоту їх ліній і сірости, замрачений кольорит тих країв північного сонця, а в его освітленю набирають предмети і гадки дивного фантастичного виду. Відвічному основному мотивови, — мотивови про граници людської сили надав автор тут особливої закраски“.

З останних драм „Географія і любов“ є гарним і сьвіжим твором, повним веселого настрою, неначе віддыхом після монументальних праць. Політичним образом є „Павло Лянґе і Тора Парльсбергова“, в творі „Laboremus“ зображає бій чистої женьскости і зводничої неморальности і віддає побіду засаді добра, в „Дагскій землі“ стає по стороні дїтїй, котрих індивідуальність убита вітцївским авторитетом. Повну сьвіжість виявив також останній его драмат. твір „Коли вино рано цвїте“, виставлюваний вторік з великим успіхом.

Також в оповіданях і повістях сеї доби доторкує ся Бернзон актуальних сучасних питань і розбирає всякі явища сусільного і родинного життя. Найзнаменитшим вважають „Стяги над містом і пристаню“ і „На божім шляху“. Цікаве також оповідане „Марі“, в котрім розсліджує цікаве питане: дївчина чиста і вірна, добровільно віддає ся женихови, але пізнавши его безхарактерність, відвертає ся від него і в иншій любові находити щасте. Побіч тих оповідань годить ся поставити: Маґіґільд, Абеольонове волосє і ин.

В 1903 р. наділено Бернзона Ноблевою нагородою за письменські твори.

Одначе образ Бернзона був би неповний, колиб ми не згадали его діяльности яко бесідника і політичного діяча. Яко політик визначав ся він рішучостю і оптимізмом, а притім рідким ідеалістичним одушевленем і змаганем. Сам проголосив себе республіканцем і демократом, для котрого независимість свого краю є всім, і ще в живій тямці всіх остає, що він в змаганях до повної свободи Норвегії грав визначну ролю. Задля с.оїх демократичних поглядів поперець ся з аристократичним Ібзеном, котрий однак на склоні життя помирился ся з Бернзоном. Між бесідниками і організаторами Норвегії займає він перше місце.

Однак Бернзон займав ся не тільки відносинами Норвегії, але его строгий змісл для правди і справедливости звертав ся проти всякої кривди і гнобленя в усій Европі. Кожному відомо, як рішучо виступив за права гноблених Мадярами Словаків, і витягнув сю справу на ви-

дівню всеї Европи, а також вступав ся горячо за рівноправність народну і культурну Русинів.

Децо з его творів переложено укр.-руською мовою, а іменно три дїї з II-ої часті „Понад наші сили“, „Laboremus“, „Божим шляхом“ і „Марі“. Небавом подамо також децо з его творів в нашім дзєвнику.

Подав Ол. Б.

Телеграми

з дня 9. мая.

Льондон. Похорони короля Едварда відбудуть ся мабуть дня 17. мая в Віндзорі.

Париж. Між вибраними доси 593 депутованими є: 79 республіканців, 262 радикалів і соціалістичних радикалів, 26 независ. соц, 76 зєдинених соц, 72 прогресистів, 16 народовців і 62 консерватистів. З попередних депутованих вибрано 201, а решту нобих.

Солунь. Туреччина висилає нові війска до горішної Альбанії. На схід від Качаник прийшло до нових стріч війска з ворохобними Арнавами. Артилерія острілює місцевости Садовину і Корвулик. 4 баталіони обсадили просмик Орналево без опору Арнаватів.

Льондон. На похорони короля Едварда мають прийхати: наслідник австр. угор. престола архікн. Франц. Фердинанд, німецький цїсар Вільгельм, король грецький, норвежський король з королевою, а Францію буде заступати б. президент Любє.

РУСИНИ! Жадайте у всіх трафіках, торговлях і крамницях лише тукот і паперців з першої галицько-руської фабрики Евгєна Білінського в Збаражї.

З доходу сеї фабрики йде 35% на будову деркви в Сеняві, 10% н. школи і бурси тов. педагогічного, а 5% на сироти і вдови по сьвященниках.

Держім ся покликун:

Свій до свого!

Colosseum в пасажи Германів

при ул. Соняшній у Львові.

від 1. до 16. мая 1910.

Найгарнійша сензация.

Шоленно о 8. год. вечер представлєне. В недїлі і сьвята 2 представлєня о 4. год. по пол. і о 8. год. вечером. Що пятницї High-Life представлєне. Білєти вчаснійше можна набути в конторі Пльнова при ул. Кароля Людвика ч. 5.

Ол. Барвіньский. Историчний огляд засновин Народного Дому у Львові (на основі жерел). — Цїна 80 сотиків.

Ол. Барвіньский. З останних десятиліть XIX віку. — Цїна 40 сот.

W sprawie uniwersytetu lwowskiego list Edw. Gniewosza, szela sekcijnego ministerstwa wyznań i ośw. do Alexandra Barwińskiego — Цїна 10 сот.

Гомерово Одиссея, переклад Ніщинського Байди). Ч. I і II. — Цїна 4 К 40 с.

Метаморфози Овідія, переклад Сердешного — Цїна 1 К.

Григорій С. Скворода. — Цїна 30 с.

Кониський, Непримирена. — 40 с.

Куліш, Дон Жуан Байрона. — 40 с.

Антін Головатий, Уманця. — 30 с.

Шевченко, Наймичка, повість. — 60 с.

Княгиня — 30 с.

Проф. Ратміров, повість Мордовця. — 40 с.

Оржешко, Великий, новєля. — 50 с.

Йов, переспів П. Ратая. — 1 К.

Можна дістати через адміністрацію „Руслана“ або в книгарні Н. Товариства ім. Шевченка.

Для прикрашения
кожхат і Читалехь!

ТАРАС ШЕВЧЕНКО в домовині і
МОГИЛА ШЕВЧЕНКА над Дніпром

Картини Сластьона виконані в артист. інституті Анґерера у Відні у величині 24+30 см. можна набути в книгарні Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові, Ринок ч. 10; за 80 сотиків без пересилки, за 1 К з пересилкою (franco). Прибуток з ровпродажи жертвував радн. Ол. Барвіньский на памятник Т. Шевченкови в Київї.

22 комнат у віллі

комплетно і гарно умебльованих враз з постелию для П. Т. недужих до винайму в кліматичній місцевости **ТРУСКАВЦИ** враз з цілим утриманєм по як найприступнійших цінах. З замовлєнями треба зголошувати ся до Дирекції „Народної Гостинниці“ у Львові ул. Костюшка ч. 1. — — — 135 (11—25)

Розклад залзничних поїздів важний від 1. сїчня 1910.

До Львова приходять з	рано	перед пол.	по пол.	вечер	в ноци
Кракова	5:50	8:55	1:30	5:45	9:50
Кракова	7:25	9:50	—	8:40	2:30
Тарнога	—	—	1:10	—	—
Підволочиск	7:20	12:00	2:15	5:40	10:30
Червоновець	8:05	—	2:05	5:58	9:30
Червоновець	—	—	—	6:40	12:20
Станиславова	5:45	—	—	—	—
Коломиї	—	10:20	—	—	—
Стрия і Тухлі	7:29	11:45	4:25	—	11:00
Самбора	8:00	9:57	2:00	—	9:00
Сокала	7:10	12:40	4:50	—	—
Яворова	8:05	—	5:00	9:00	—
Брухович (що дня)	—	—	5:11	—	—
Підгаєць	—	11:15	—	—	9:58
Винник	—	—	—	—	12:10
На Підзамче з:					
Підволочиск	7:01	11:40	2:00	5:15	10:12
Бродів	7:01	—	2:00	5:15	10:12
Підгаєць	—	10:54	—	9:44	11:55
Винник	7:26	—	—	6:20	—
На Личаків з:					
Підгаєць	—	10:36	—	9:27	11:38
Винник	—	7:08	—	6:11	—
Зі Львова відходять до	рано	перед пол.	по полуд.	вечер	в ноци
Кракова	5:50	8:25	3:15	7:00	11:15
Кракова	—	8:40	6:12	7:35	12:45
Ряшева	—	—	3:30	—	—
Підволочиск	6:20	10:—	2:16	8:00	11:10
Червоновець	6:10	9:35	—	—	10:38
Червоновець	—	9:10	2:23	—	2:50
Станиславова	—	—	2:50	—	—
Коломиї	—	—	—	6:00	—
Стрия	7:30	—	1:45	6:55	11:25
Самбора	6:00	9:05	3:40	—	10:45
Сокала	6:14	11:05	—	7:10	—
Яворова	8:20	—	—	6:30	—
Брухович (будні дни)	—	—	3:20	—	—
Брухович (нед. і сьв.)	—	—	2:01	—	—
Підгаєць	5:58	—	—	6:16	—
Винник	5:52	—	—	—	—
З Підзамча до:					
Підволочиск	6:35	11:00	2:31	8:29	11:32
Бродів	6:35	11:00	2:31	8:29	—
Підгаєць	6:12	—	—	6:30	—
Винник	5:35	—	1:30	—	—
З Личаків до:					
Підгаєць	6:32	—	—	6:50	—
Винник	5:53	—	1:49	—	—

ЗАМІТКА: Поспінні поїзди печатані товстим друком. —*) Ліше в недїлі.